Parki krajobrazowe

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju, zgodnie z art. 16 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Park krajobrazowy jest formą ochrony przyrody powoływaną przez sejmik województwa, zgodnie z art. 16 pkt 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w drodze uchwały, która określa jego nazwę, obszar, przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części, wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wynikające z potrzeb jego ochrony.

Na terenie województwa śląskiego zlokalizowanych jest 8 parków krajobrazowych:

- Park Krajobrazowy Beskidu Małego (częściowo)
- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego
- Żywiecki Park Krajobrazowy
- Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich
- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd (częściowo)
- Park Krajobrazowy Stawki
- Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą
- Załęczański Park Krajobrazowy (częściowo)

W całości w granicach województwa śląskiego położonych jest 5 parków krajobrazowych, a największy z nich to Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Trzy parki zlokalizowane są na terenach górskich, cztery na terenach wyżynnych a jeden na niżu. Łączna powierzchnia parków krajobrazowych w województwie wynosi 2297,3 km^2, co stanowi 18,6% obszaru regionu.

Parki krajobrazowe funkcjonują w ramach Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego (ZPKWŚ), powstałego w 2000 roku na mocy Zarządzenia Wojewody Śląskiego Nr 222/99 z dnia 16 listopada 1999 r. w sprawie utworzenia Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. ZPKWŚ powołany został w celu zachowania oraz wzbogacenia cennych, występujących na terenie województwa zasobów przyrody, kultury i krajobrazu dla potrzeb rekreacji i nauki, a także stworzenia podstaw realizacji kompleksowego programu zrównoważonego rozwoju tych obszarów. Celem ZPKWŚ jest również propagowanie idei ochrony przyrody poprzez prowadzenie działalności dydaktycznej i edukacyjnej, jak też ochrona i kształtowanie środowiska oraz gospodarki przestrzennej w obrębie poszczególnych parków krajobrazowych położonych w granicach województwa śląskiego.

Szczegółowe informacje na stronie ZPKWŚ.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody dla parków krajobrazowych sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ochrony sporządza dyrektor parku krajobrazowego na okres 20 lat z uwzględnieniem:

- charakterystyki i oceny stanu przyrody,

- identyfikacji i oceny istniejących oraz potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych,
- charakterystyki i oceny uwarunkowań społecznych i gospodarczych,
- analizy skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony,
- charakterystyki i oceny stanu zagospodarowania przestrzennego,
- wyników audytu krajobrazowego.

Plan ochrony parku krajobrazowego przedstawia cele ochrony przyrody, identyfikuje istniejące i potencjalne zagrożenia, wskazuje obszary realizacji działań ochronnych oraz określa zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu, a także obszary udostępniane m.in. dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych itp. Plan ochrony wskazuje wymagania ochrony przyrody konieczne do uwzględnienia w ustaleniach aktów planowania przestrzennego (m.in. planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy planu zagospodarowania przestrzennego województwa) dotyczące eliminacji lub ograniczania zagrożeń. W dokumencie tym określone są granice stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych parku. Zawiera on także wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym.

Spośród 8 parków zlokalizowanych w województwie śląskim Sejmik podjął dotychczas uchwały w sprawie przyjęcia planów ochrony dla następujących parków krajobrazowych:

- Uchwała Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”
- Uchwała Nr VI/40/3/2022 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 stycznia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazu „Lasy nad Górną Liswartą”

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, który pozwala na wyszukiwanie i przeglądanie informacji o wszystkich parkach krajobrazowych z terenu województwa śląskiego.

Dodana: 23 grudnia 2024 13:48 Zmodyfikowana: 9 czerwca 2025 13:04